

BACHELOROPPGAVE

Et lite samfunn – når det private og det profesjonelle møtes i barnehagen

A small community – when the private and professional meet in kindergarten

Kandidatnummer: 339 og 217

BLUBACH-1 20H

Fakultet for lærerutdanning, kultur og idrett

Institutt for pedagogikk, religion og samfunnsfag

Veileder: Ruth Ingrid Skoglund

Innleveringsdato: 31.05.2021

Antall ord: 12 636

Jeg bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/kildehenvisninger til alle kilder som er brukt i arbeidet er oppgitt, jf. Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet, § 12-1.

Forord

Når vi nå har skrevet denne bacheloroppgaven, betyr det at vi snart er ferdig med deltidsutdannelsen som barnehagelærere ved Høgskulen på Vestlandet. Vi har begge to ved siden av studiene arbeidet i barnehage og har måttet sjonglere både utdanning og jobb, samtidig som vi er småbarnsmødre med menn som reiser. Det har vært noen tidskrevende og lærerike år, vi har lært mye ny teori og vært heldige som har kunnet knyttet den opp mot egen praksis.

Vi ønsker å takke vår veileder Ruth Ingrid Skoglund for gode råd og veiledning gjennom prosjektet og en takk til våre informanter som gjorde dette prosjektet mulig. Sist, men ikke minst må vi takke våre familier for deres tålmodighet og deres oppmuntring gjennom hele vårt utdanningsforløp.

Austevoll, 31.05.21

Sammendrag

Vår bacheloroppgave handler om barnehagelærere i et lite samfunn med private relasjoner til foreldre, hvor vi ønsker å undersøke hvordan det er å være en profesjonsutøver og hva som kan påvirke profesjonsutøvelsen. På bakgrunn av dette har vi valgt å ha to delspørsmål for å hjelpe oss å besvare problemstillingen vår, som er:

«Hvilke etiske dilemmaer kan man møte når det private og det profesjonelle møtes i barnehagen?» Delspørsmål: «Hvordan blir vår profesjonsutøvelse påvirket av private relasjoner til foreldre? Kan private relasjoner til foreldre styrke eller svekke vår profesjonalitet?»

Vi har valgt en kvalitativ forskningsmetode med intervju for å besvare vår problemstilling. Vi har benyttet oss av teori om profesjonsutøvelse, etikk, foreldresamarbeid, Bronfenbrenners teori om hvordan miljøet påvirker menneskets utvikling, taushetsplikt og meldeplikt. Våre funn viser at private relasjoner til foreldre påvirker barnehagelærerens profesjonsutøvelse. De private relasjonene gjør at man får en dobbel forpliktelse og det er essensielt å bruke profesjonell dømmekraft. Det handler i stor grad om barnehagelærerens etiske holdninger og bevissthet rundt det å skille seg selv som profesjonsutøver og som privatperson. Vi vil gjennom denne oppgaven komme inn på ulike styrker og svakheter private relasjoner i et lite samfunn innebærer, og knytte dette opp mot aktuell teori.

Abstract

Our bachelor thesis is about kindergarten teachers in a small community with private relationships with parents, where we want to investigate how it is to be a professional and what can affect the practice of the profession. Based on this, we have chosen to have two sub-questions to help us answer our question, which is:

«What ethical dilemmas can one face when the private and the professional meet in kindergarten?». Sub-question: «How is our professional practice affected by private relationships with parents? Can private relationships with parents strengthen or weaken our professionalism?»

We have chosen a qualitative research method with an interview to answer our research question. We have used theory on professional practice, ethics, parent collaboration, Bronfenbrenner's theory on how the environment affects human development, duty of confidentiality and duty to report. Our findings show that private relationships with parents affect the kindergarten teacher's professional practice. The private relationships mean that you get a double obligation and it is essential to use professional judgment. It is mostly about the kindergarten teacher's ethical attitudes and awareness of separating oneself as a professional and as a private person. Through this thesis, we will get into the various strengths and weaknesses of private relationships in a small community, and link this to current theory.

Innholdsfortegnelse

FORORD	2
SAMMENDRAG	3
ABSTRACT	4
1.0 INNLEDNING	6
1.1 BAKGRUNN FOR VALG AV TEMA	6
1.2 PRESENTASJON AV PROBLEMSTILLING	6
1.3 BEGREPSAVKLARING.....	7
1.4 AVGRENSNING AV TEMA.....	7
1.5 TIDLIGERE FORSKNING.....	7
1.6 OPPGAVENS OPPBYGNING	8
2.0 TEORI	9
2.1 PROFESJON OG PROFESJONSUTØVELSE	9
2.2 ETIKK.....	11
2.3 FORELDRESAMARBEID	11
2.4 BRONFENBRENNER ØKOLOGISKE MODELL.....	13
2.5 TAUSHETSPLIKT OG MELDEPLIKT.....	15
3.0 METODE	17
3.1 VALG AV METODE	17
3.2 KVALITATIV METODE.....	17
3.3 INTERVJUGUIDE	18
3.4 VALG AV INFORMANTER.....	18
3.5 DATAINNSAMLING OG ANALYSE.....	19
3.6 VALIDITET OG RELIABILITET	20
3.7 ETISKE VURDERINGER.....	21
4.0 PRESENTASJON OG ANALYSE AV EMPIRE	22
4.1 DEN PROFESJONELLE BARNEHAGELÆREREN OG PROFESJONSETIKK.....	22
4.2 PRIVATE RELASJONER SIN PÅVIRKNING PÅ PROFESJONSUTØVELSEN	27
4.3 PRIVATE RELASJONER SINE STYRKER OG SVAKHETER	29
5.0 DRØFTING	31
5.1 DEN PROFESJONELLE BARNEHAGELÆREREN OG PROFESJONSETIKK.....	31
5.2 PRIVATE RELASJONER SIN PÅVIRKNING PÅ PROFESJONSUTØVELSEN	34
5.3 STYRKER OG SVAKHETER VED PRIVATE RELASJONER	37
6.0 AVSLUTNING	39
7.0 LITTERATURLISTE	41
8.0 VEDLEGG	43
8.1 VEDLEGG 1 INFORMASJONSSKRIV OG SAMTYKKESKJEMA.....	43
8.2. VEDLEGG 2 INTERVJUGUIDE.....	47

1.0 Innledning

1.1 Bakgrunn for valg av tema

Vi har valgt å skrive om det å være barnehagelærer i et lite samfunn og se på hvordan dette påvirker profesjonsutøvelsen, da dette er veldig aktuelt for oss som kommende barnehagelærere. Vi er begge bosatt i et lite samfunn der «alle kjenner alle», og nå som vi nærmer oss ferdigutdannet barnehagelærere er dette noe vi tenker mye på. Hvordan skal vi forholde oss til de relasjonene vi som privatperson har til både barna, foreldre og kollegaer, og hvordan skal vi sikre profesjonaliteten i vårt arbeid. «Alle handlinger og avgjørelser som berører barnet, skal ha barnets beste som grunnleggende hensyn, jf. Grunnloven § 104 og barnekonvensjonen art. 3 nr. 1» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 8). I rammeplanen for barnehagen står det her tydelig at det er barnas beste som er i fokus, og derfor må vi være bevisst på at våre relasjoner til foreldre ikke står i veien for våre profesjonelle handlinger. Vi har allerede arbeidet som assistenter en del år, og har kjent på den følelsen når noe arbeidsrelatert kommer opp på fritiden og omvendt. Som barnehagelærer kan man ha både venner sine barn, nabobarna og til og med slekt både i barnegruppene og i personalgruppen. Det er naturlig at man møter både barn og foreldre på fritiden i et lite samfunn, derfor er temaet veldig aktuelt for mange barnehagelærere.

1.2 Presentasjon av problemstilling

Vi ønsker med oppgaven å undersøke om kvaliteten på arbeidet blir påvirket av private relasjoner til foreldre og hvilken innvirkning dette har på profesjonsutøvelsen. Hvilke profesjonsetiske hensyn må barnehagelæreren ta i møtet med nære relasjoner til foreldre og hvordan man kan bli bevisst rundt det å skille sin egen profesjonalitet og privatliv. Derfor har vi valgt følgende problemstilling og delspørsmål:

«Hvilke etiske dilemmaer kan man møte når det private og det profesjonelle møtes i barnehagen?» Delspørsmål: «Hvordan blir vår profesjonsutøvelse påvirket av private

relasjoner til foreldre? Kan private relasjoner til foreldre styrke eller svekke vår profesjonalitet?»

1.3 Begrepsavklaring

Her vil vi kort gjøre rede for noen begrep som blir brukt i oppgaven vår.

Etikk: Etikk er refleksjon vi gjør over våre verdier og normer, og begrunnelsen vi gir for våre valg (Tholin, 2015, s. 104).

Etisk dilemma: Et etisk dilemma vil si at vi havner i en situasjon der verdiene våre står imot hverandre og man blir usikker hva som er etisk rett å gjøre i den gitte situasjonen (Frank, 2019).

Det profesjonelle: Med det profesjonelle menes våre verdier og ansvar vi som barnehagelærere har tatt på oss som en fagperson og som en profesjonsutøver med et samfunnsmandat.

Det private: Begrepet det private refererer til våre egne meninger, holdninger og oppfatninger vi gjør oss som en privatperson. Det vil si hvordan vi er på fritiden og sammen med familie og venner.

1.4 Avgrensning av tema

Da vi startet prosessen oppdaget vi raskt at det var behov for å spisse inn oppgaven. Det er et tema som interesserer oss veldig, både i relasjonene med foreldre, barna og til våre kollegaer. Det hadde vært interessant å skrive om private relasjoner til både kollegaer og foreldre. Og videre undersøkt om det er forskjell på kvaliteten i profesjonsutøvelsen i barnehager i små samfunn og barnehager i større samfunn der private relasjoner ikke er så fremtredende. Men siden dette er en bacheloroppgave med et visst omfang og tidsbegrensning var vi nødt å avgrense temaet. Vi valgte derfor å sette søkelys på de private relasjonene vi har til foreldre når man arbeider og bor i et lite samfunn. Relasjoner som naboer, venner, slektninger, bekjente, personer med felles bekjente og det å være foreldre med barn på samme alder.

1.5 Tidligere forskning

I forbindelse med oppgaven har vi ikke funnet noe relevant forskning som er knyttet opp mot tema og problemstillingen vår. Det finnes generell forskning på barnehagelærerens

profesjonsutøvelse, foreldresamarbeid og samfunnsrelasjoner, men ikke hvordan private relasjoner påvirker de ulike faktorene. Vi har søkt rundt på nettet etter tidligere forskning knyttet opp mot dette temaet, men uten resultat. Vi har brukt søkeord som «profesjonalitet og private relasjoner i barnehagen», «etiske dilemmaer og foreldresamarbeid» og «private relasjoner påvirker foreldresamarbeid».

1.6 Oppgavens oppbygning

Vi har valgt å dele oppgaven inn i fire hovedkapitler. Vi startet med et innledningskapittel, dernest med teorikapittel der vi tar for oss aktuell teori om profesjon og profesjonsutøvelse, etikk, foreldresamarbeid, Bronfenbrenners teori om hvordan miljøet påvirker menneskets utvikling, taushetsplikt og meldeplikt. Deretter kommer metodekapittelet der vi gjøre rede for valg av metode, samt etiske hensyn, metodekritikk og datainnsamling. Videre presenterer vi våre funn før vi har en drøftingsdel hvor vi knytter teori og funn sammen. Avslutningsvis kommer vi med en oppsummering av de viktigste funnene.

2.0 Teori

I denne delen av oppgaven vil vi presentere teoretiske perspektiver vi mener er relevant til vår problemstilling. Vi vil først skrive om profesjon og profesjonsutøvelse hvor vi trekker frem Hennem og Østrem (2018) sin profesjonstriangel, før vi skriver kort om etikk. Videre skriver vi om foreldresamarbeid hvor vi støtter oss til Vibeke Glaser (2013). Deretter ser vi på hvilken rolle miljøet spiller inn, der vi støtter oss til Bronfenbrenner sin teori om hvordan ulike faktorer påvirker hverandre. Til slutt skriver vi om taushetsplikt og meldeplikt. Vi vil senere i oppgaven drøfte funnene våre opp mot denne teorien.

2.1 Profesjon og profesjonsutøvelse

Barnehagelæreryrket har ikke alltid vært koblet til profesjonsbegrepet. Norske barnehager har gjennomgått store endringer, fra å være en slags oppbevaringsplass til i dag å være en pedagogisk institusjon med et samfunnsmandat. Kompetanseheving og krav om utdanning har gjort barnehagelæreryrket til en profesjon. En profesjon vil si at det er kunnskapsbaserte yrker, høyere utdanning, spesifikke arbeidsoppgaver og har yrkesetiske retningslinjer. «Profesjoner er en bestemt type yrker som anvender sin ekspertise til å utføre samfunnsnyttige tjenester» (Smeby & Gundersen, 2020).

Hennem og Østrem (2018, s. 17) har utviklet modellen, profesjonstriangelet, og den beskriver hva som kjennetegner en profesjon. Den viser at man som profesjonsutøver har tre forpliktelser; samfunnsmandatet, spesialistkunnskapen og etikken. Barnehagelæreren har som profesjonsutøver et ansvar å forvalte kunnskap. I Hennem og Østrem (2018, s. 45) sin profesjonstriangel ligger den ene forpliktelsen til spesialistkunnskapen, kunnskapen om barns utvikling, danning, omsorg, lek og læring. I rammeplanen for barnehager (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 16) står det at den pedagogiske lederen skal lede og sørge for at barnehageloven og rammeplanen oppfylles gjennom det pedagogiske arbeidet. Unni Bleken (Bleken, sitert i Hennem & Østrem, 2018, s. 29) har tatt utgangspunkt i formålsparagrafens fire begrep; omsorg, lek, læring og danning som «et hus med fire søyler» for å beskrive barnehagelæreren kunnskapsgrunnlag. De fire søylene representerer at barnehagelæreren sin kunnskap ikke bare er et fag, men mange faktorer som henger sammen. Hvis den ene søylen blir for stor eller en faller bort, vil ikke *huset* være bærende og *huset* vil

falle sammen (Hennum & Østrem, 2018, s. 29). Det å forvalte kunnskap står i nær relasjon til etikken.

Etikk er en stor del av profesjonen og Hennum og Østrem (2018, s. 66) hevder at pedagogikk er etikk. Det å være barnehagelærer krever å ha et bevisst forhold til verdier og holdninger i det pedagogiske arbeidet. Lærerprofesjonens etiske plattform skal fungere som et felles grunnlag for å videreutvikle lærerprofesjonens etiske bevissthet. Lærere og ledere i barnehage og skole som var med i pilotprosjektet knyttet til Utdanningsforbundets implementering av Lærerprofesjonens etiske plattform (Utdanningsforbundet, 2012) hevder at profesjonsetikk er veldig viktig. Begrunnelsene de legger for grunn er at det er nødvendig for å; utvikle profesjonell refleksjon, for å begrunne profesjonelle handlinger og for ansvarliggjøring i det offentlige rom (Schjetne et al., 2016 s. 87). Profesjonsetikk omhandler ikke bare om å ha et etisk blikk på alt som skjer i barnehagen, men også å avgrense dilemmaer. Profesjonsetikk handler ikke bare om rett og galt, det handler om å reflektere og begrunne valgene vi tar. Et av funnene i prosjektet er at det ikke er et tydelig skille mellom lærerrollen og det personlige, noe som medfører at vi har en dobbel forpliktelse (Schjetne et al., 2016 s. 90).

Den siste forpliktelsen i profesjonstriangelet er samfunnsmandatet, hvor fokuset er barnehagelæreren som en fagpolitisk aktør (Hennum & Østrem, 2018, s. 102). Harald Grimen (Grimen, 2008, sitert i Hennum & Østrem, 2018, s. 18) beskriver profesjonen som at en gruppe yrkesutøver har fått et samfunnsoppdrag hvor de representerer først og fremst samfunnet. En barnehagelærer utfører oppgaver som er gitt gjennom styringsdokumenter og er forpliktet til å gjennomføre barnehagens formål. Sosiologen Emile Durkheim (Durkheim, 1992, sitert i Hennum & Østrem, 2018, s. 18) beskriver barnehagelæreren som et fungerende bindeledd mellom samfunnet, og barna og deres foreldre. I et slikt bindeledd er det naturlig at det oppstår trekraft fra ulike hold og at det oppstår interessekonflikter og dilemmaer. Det medfølger ansvar og forpliktelser i det å være en profesjonsutøver. Det er avgjørende at barnehagelæreren bruker sin kunnskap, etiske dømmekraft og profesjonelle skjønn i møte med utfordringer (Hennum & Østrem, 2018, s. 18-19).

2.2 Etikk

Etikk blir ofte brukt sammen med ordet moral, men det kan være greit å vite forskjellen på disse begrepene. Moralbegrepet relateres til konkrete handlinger og oppførsel, mens etikken gjenspeiler refleksjon over handlingene, og de normer og verdier som styrer oss (Tholin, 2015, s. 104). Man kan si at etikk er læren og refleksjoner over de moralske oppfatningene våre, og i etikken reflekterer vi hvordan vi bør handle ovenfor hverandre og hvorfor noe er rett eller galt. Barnehagelærere har mange ulike mennesker og instanser å forholde seg til som kan ha ulike krav og meninger. Det kan by på utfordringer når det er mange etiske hensyn å ta. Når en står i en situasjon hvor det er to motstridene moralske krav, kalles dette for et etisk dilemma (Frank, 2019).

Et karakteristisk trekk ved barnehagelæreryrket er at man har et tett samvær og samhandling med både barn og voksne. Etske verdier og valg blir berørt av all menneskelig samhandling, og nettopp derfor er det viktig at man som barnehagelærer har kunnskap på dette feltet (Tholin, 2015, s. 104). Man må bevisstgjøre og øke ens kompetanse innenfor det yrkesetiske området. I barnehagehverdagen kommer man ofte i situasjoner der man ikke har god tid til å reflektere etisk over situasjonen, derfor er etisk bevisstgjøring og kompetanse godt å kunne støtte seg på. Ifølge rammeplanen for barnehagen skal personalet i barnehagen «identifisere verdikonflikter i hverdagen, reflekter over verdiprioriteringer og holdninger og ha et bevisst forhold til hvordan disse kommer til uttrykk i arbeidet med barna» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 56).

2.3 Foreldresamarbeid

For at barnehagene skal ivareta barna på best mulig måte, kommer myndighetene med ulike lover og forskrifter som skal sikre dette. Og i disse ulike lovene og forskriftene blir vi pålagt å samarbeide med hjemmet. Foreldresamarbeid er samarbeidet mellom de ansatte i barnehagen og barnets foreldre. Barnehageloven (2005, §1) og Rammeplanen for barnehagen (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 29) sier at barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeid og skape en god dialog med foreldrene. Barnehagene i Norge bygger sitt verdigrunnlag på barnehageloven og internasjonale konvensjoner som Norge har sluttet seg til. FNs barnekonvensjon (Forente nasjoner, 1989, artikkel 18) sier at hovedansvaret for barnets oppdragelse og utvikling er det foreldrene som har, men det er staten som skal sørge

for at institusjoner og ordninger innen barneomsorg også tar hensyn til utarbeidende foreldre. Fremst av alt skal barnets beste ligge til grunn.

I Stortingsmelding 41 om kvalitet i barnehagen (St.meld. nr. 41 (2008-2009) tydeliggjør regjeringen deres ambisjoner om å sikre et barnehagetilbud med høy kvalitet for alle barn. Her skriver de at barnehager skal være for barnas beste, at de skal få oppleve glede og mestring. De skal få leke, lære og utvikle seg og delta aktivt i et sosialt og kulturelt fellesskap. Regjeringen tydeliggjør også at «barnehagen skal være en god støttespiller for foreldrene i omsorgen for barna og bidra med god stimulering til læring» (St.meld. nr. 41 (2008-2009), kapittel 1,1). Videre poengterer de at barnehagen må møte alle foreldre med åpenhet og at gjensidig respekt og annerkjennelse er en betingelse for et godt samarbeid. Det blir her ingen tvil om at foreldresamarbeid et viktig element i det å utøve et godt faglig arbeid ovenfor barna, og at et godt foreldresamarbeid har stor betydning for barnets utvikling, trivsel og læring. I fra det offentlige omsorgssystemet har barnehagelæreren fått en plikt og en rett til å gi omsorg. Profesjonen innebærer kunnskap om barns utvikling og omsorgskvaliteter, noe som medfølger å definere hva og hvordan omsorgen skal utøves (Glaser, 2013, s. 46). Det er ikke bare barn som trenger speiling i fra «andre betydningsfulle personer», men også foreldre trenger en speilingsmulighet for å utvikle en foreldreidentitet. Identiteten formes av de daglige handlingene, gjennom speilinger og tilbakemeldinger fra andre. Barn trenger trygge voksne rundt seg og dette er med på å skape relasjoner og nærhet (Glaser 2013, s. 34). Glaser (2013, s. 33) beskriver at arenaene som har størst betydning for tilhørighet og sosial forankring er fortsatt familie og nærmiljø, men på grunn av større mobilitet blir stadig vennefellesskapet viktigere. Glaser (2013, s. 33) støtter seg her til Bronfenbrenner (1979) som hevder at vi påvirkes først og fremst av «betydningsfulle andre». Noe som utdypes i neste del av teorien.

Bråten (Bråten, 2004, sitert i Glaser, 2013, s. 47) har utviklet en modellmaktteori som omhandler at barnehagelæreren bruker sin faglige autoritet som definisjonsmakt i møte med foreldre. Dette innebærer at barnehagelæreren kan styre og definere hva samtalen kan handle om og ha kontroll over situasjonen. Tholin (Tholin 2013, sitert i Glaser, 2013, s. 48) beskriver at makt kan ofte ha negative assosiasjoner, men at makt er noe som ligger i barnehagelærerrollen og det kan gi kraft og styrke i et samarbeid. Derfor er det essensielt å tenke over makten en har som fagperson, og at et samarbeid handler om gjensidighet og respekt. Som profesjonsutøver er det viktig å være bevisst over hvordan vi bruker språket. Det

ligger mye makt i ordene vi velger, som kan være med på å skape nærhet eller avstand til foreldrene (Glaser, 2013, s. 61).

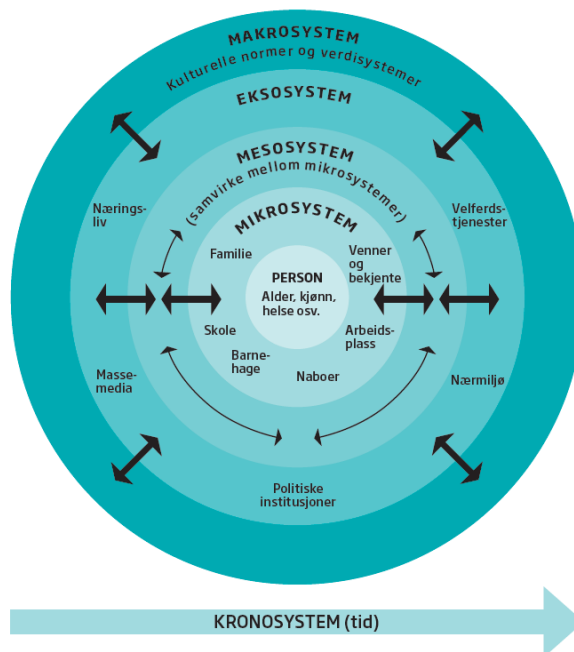
Foreldresamarbeid i barnehagen består i hovedsak av de uformelle møtene i hente- og bringesituasjonene, men også gjennom dialog via apper, mail, foreldresamtaler, foreldremøter og sosiale settinger i regi av barnehagen. Det er essensielt både for barna, foreldre og barnehagen at det er god informasjonsflyt mellom barnehage og hjemmet. Det er den daglige dialogen som er med på å bidra til god kvalitet for det enkelte barnet (St.meld. nr. 41 (2008-2009), s. 37). Gjennom de uformelle og spontane hverdagssamtalene skaper vi en trygghet og en forståelse for hverandre som personer. Dette kan være med på å senke terskelen og bidra til at foreldre blir mer åpen og spør om veiledning (Glaser, 2013, s. 73). Knut E. Løgstrup (Løgstrup, 1975 sitert i Glaser, 2013, s. 85) hevder at vi er «hinandens verden og hinanders skæbne». Mennesker påvirker hverandre i møte med hverandre og er noe vi ikke kan unngå. Hvilken effekt påvirkningen har, liten eller stor, om den er positiv eller negativ avhenger av ulike faktorer, som for eksempel personlige egenskaper, holdninger og sensitivitet. Som fagperson har man en yrkespraksis og en yrkesprofesjonalitet, men det er også viktig at man fremstår som medmenneskelig, empatisk og forståelsesfull (Glaser, 2013, s. 85). Hvilke forståelser man som fagperson møter foreldre med er essensielt for foreldresamarbeidet, og som profesjonell må man reflektere over sitt eget bidrag i samtalen (Glaser, 2013, s. 121).

2.4 Bronfenbrenner økologiske modell

Økologisk tenkning betyr at vi prøver å forstå hvordan ulike personer og forhold i miljøet påvirker hverandre. Forhold som besluttes på plan i samfunnet får konsekvenser for familier og barn, og forhold som skjer i familien får samfunnsmessige konsekvenser (Bø, 2011, s. 45).

«Bronfenbrenner (1979) mener at når foreldre og lærere kjenner hverandre i flere roller, vil det fremme samarbeidet mellom dem» (Bø, 2011, s.54). For å forstå foreldrenes livssituasjon

og handlemåter, er det nyttig å få innsikt i hvordan de opplever sin situasjon, dette kalles å ha et fenomenologisk perspektiv på samspillet mellom menneske og miljø.

Figur 1. Helse- og sosialtjenestene (2005) Bronfenbrenners økologiske modell

Modellen illustrerer hvordan ulike krefter virker på menneskers utvikling. De fire sirklene viser de fire ulike nivåene i miljøet, mikro-, meso-, ekso- og makrosystem. Innerst i sirkelen finner vi mikrosystemet. Her har vi «alle sosiale settinger der personen i utvikling er aktiv og møter og påvirkes av andre mennesker eller ting» (Bø, 2011, s. 45). Dette kan være i hjemmet, på arbeid, skolen osv. I alle disse settingene er det tre forhold som har betydning for personens utvikling, dette kalles for mikrosystemets byggesteiner og består av: aktivitetene personen deltar i eller observerer, de ulike rollene man møter eller prøver og de sosiale relasjonene som utvikles. Videre kommer man til mesosystemet som omfatter «forbindelseslinjene og den gjensidige påvirkningen mellom to eller flere settinger der personen i utvikling deltar aktivt» (Bø, 2011, s. 50). Dette kan være samarbeidet mellom barnehagen og hjemmet. Bronfenbrenner mener at «et bånd med flere fibre er sterkere enn et bånd med én fiber» (Bø, 2011, s.54). Det vi si at dersom man kjenner foreldrene i flere ulike roller vil dette kunne fremme samarbeidet mellom dem. Man kan ha flere ulike roller, egenskaper eller sammenhenger man kjenner personer i, slik som kollega, nabo, slektning, venner, treningspartnere osv. «Eksosystemet består av settinger hvor personen sjelden eller

aldri selv er til stede, men hvor det skjer noe som virker inn på det som skjer i settinger der personen er aktiv- eller hvor det skjer noe som et resultat av hendinger i personens miljø» (Bø, 2011, s.56). Eksempler på dette er kommunestyre, byplankontor, barnevernsnemnd og andre offentlig og private organer er eksempler der barn og foreldre ikke er til stede, men det som skjer der får innvirkninger på personen. Helt ytterst i sirkelen finner vi makrosystemet, det innfatter mønsteret av «verdier, tradisjoner, lover, organisering av sosiale institusjoner og annet som er typisk for vår kultur» (Bø, 2011, s.59).

2.5 Taushetsplikt og meldeplikt

Barnehager følger lov etter forvaltningsloven §13 som sier at:

Enhver som utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan, plikter å hindre at andre får adgang eller kjennskap til det han i forbindelse med tjenesten eller arbeidet får vite om noens personlige forhold. Taushetsplikten gjelder også etter at vedkommende har avsluttet tjenesten eller arbeidet (Forvaltningsloven, 1967, §13).

Det vil si at man ikke kan gi videre opplysninger om et barn eller foreldre som man har fått vite i forbindelse med vårt arbeid. Men det finnes noen unntak fra denne loven. Dersom personen det gjelder gir samtykke til å videreformidle en opplysning, er vi unntatt denne regelen. Det samme gjelder også dersom man anonymiserer personen tilstrekkelig. Det finnes også flere unntak som ikke er like enkle som de to ovenfor. Videre i forvaltningsloven §13 står det at «taushetsplikten ikke er til hinder for at opplysningene er tilgjengelig for andre tjenestemenn innen organet eller etaten i den utstrekning som trengs for en hensiktsmessig arbeids- og arkivordning, bl.a. til bruk ved veiledning i andre saker» (Forvaltningsloven, 1967, §13). Her kommer barnehagelærerens profesjonsetiske syn inn i bildet og det blir en skjønnsvurdering av hva som er riktig og galt. Opplysninger om et barn er ikke alle de ansattes felleseie, og man må vurdere om hensikt og begrunnelsen for å videreformidle opplysningene er etisk riktig. Vi er heller ikke bundet av taushetsplikten dersom opplysningene er allment kjent. Men ifølge Eidhamar og Leer-Salvesen er begrepet «allment kjent» i stor grad et spørsmål om skjønn. Dersom man reiser tvil, er man bundet av taushetsplikten (Eidhamar & Leer-Salvesen, 2014, s. 150).

Et annet unntak fra taushetsplikten kommer med opplysningsplikt eller meldeplikt. Ifølge barnehageloven (2005, §22) har de som arbeider i barnehage opplysningsplikt til barnevernet

dersom det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet eller utsatt for alvorlig omsorgssvikt. Dette kan bli gjort uten at foreldrene blir kontaktet eller gir samtykke. I enkelte saker er det nødvendig at barnevernet innhenter opplysninger om et barn som i utgangspunktet er taushetsbelagt, da har barnehagen en plikt i å gi fra seg denne informasjonen. Barnevernet har også en opplysningsrett til å videreformidle opplysninger for eksempel i forbindelse med et samarbeid med barnehagen dersom det er nødvendig og forsvarlig for arbeidet i den aktuelle saken. Man kan derfor si at barnehagen er en av barnevernets viktigste samarbeidspartnere, fordi vi kommer veldig tett innpå både barna og foreldre.

3.0 Metode

Vi vil i dette kapittelet gjøre rede for metodevalgene våre og hvorfor vi har valgt kvalitativ metode med intervju i forskningen vår. Videre skriver vi om intervjuguiden, hvordan vi valgte informantene våre, datainnsamlingen og om analysen av empiri. Til slutt gjør vi rede for reliabilitet, validitet, generalisering og de etiske vurderingene.

3.1 Valg av metode

Metode kommer av det greske ordet *methodos*, og Dalland (2020, s. 53) refererer til sosiologen Vilhelm Aubert (1985) sin definisjon om metode som en fremgangsmåte til å komme til ny kunnskap og løse problemer. Metode blir brukt som redskapet for å undersøke og hjelpe oss til å samle inn, analysere og tolke data til forskningen. Det er nødvendig å bruke ulike metoder for å få frem ny kunnskap og å undersøke i hvilken grad begrunnelsene er sanne og legitime. Det finnes flere former for metode, men hovedtypene er kvalitativ og kvantitativ metode. Det er essensielt å velge én metode og det er problemstillingen eller spørsmålet som avgjør hvilken metode som er best egnet til å belyse problemstillingen (Dalland, 2020, s. 53-54). Både kvalitativ og kvantitativ metode gir oss hver sin måte til å forstå samfunnet vi lever i og hvordan mennesker og institusjoner samhandler. En kvalitativ metode går mer i dybden og oppdager meninger og opplevelser som ikke lar seg tallfeste eller måle. I motsetning til en kvantitativ metode som er mer rettet mot målbare enheter og data i form av tall og/eller diagrammer. Den største forskjellen mellom metodene er måten en samler inn data på (Dalland, 2020, s. 54-55).

3.2 Kvalitativ metode

I begynnelsen av forskningen vår var vi usikre på hvilken metode som ville svare på problemstillingen vår på best mulig måte. Vi vurderte å bruke en kvantitativ forskningsmetode med et spørreskjema og generelt undersøke barnehagelærere i et lite samfunn. Men på bakgrunn av veiledning, avgrensning av problemstilling og hva vi ønsket å undersøke, valgt vi en kvalitativ tilnærming med intervju som metode. I følge Bergsland og Jæger (2014, s. 67) er kvalitativ metode rettet mot menneskers hverdagshandlinger i sin naturlige kontekst, noe som gjør fortolkning og kontekst essensielt innen forskningen.

Kvalitativ metode er som oftest basert på et subjekt – subjekt forhold mellom forsker og informant, hvor begge er med på å påvirke prosessen. Vår problemstilling ble til slutt; *Hvilke etiske dilemmaer kan man møte når det private og det profesjonelle møtes i barnehagen?* Vi valgte derfor på bakgrunn av denne problemstillingen å ha dybde intervju med fire informanter. Dalland (2020, s. 68) beskriver et kvalitativ intervju ved å kunne se intervjupersonen sitt perspektiv og å skape mening og forståelse som er videre med på å skape kunnskap. Ifølge Kvale og Brinkman (siteret i Dalland, 2020, s. 68) er dette et livsverden-intervju som er semistrukturert, noe som innebærer at samtalen følger en intervjuguide med fokus på tema. Men hvor det også gis rom for å stille oppfølgingsspørsmål og at det ikke er nødvendig å følge intervjuguiden slavisk.

3.3 Intervjuguide

Dalland (2020, s. 82) beskriver at for å oppnå et resultatrikt intervju er det viktig å være godt forberedt i forkant av intervjuet og være bevisst over hva du ønsker å oppnå. I forkant av intervjuene lagde vi en intervjuguide (vedlegg 2) som består av spørsmål som vi mener kan besvare vår problemstilling og tema (Bergsland & Jæger, 2014, s.71). Intervjuguiden (vedlegg 2) består først av noen korte bakgrunn spørsmål for å kunne sammenligne informantenes bakgrunn i forhold til svarene som blir gitt til hovedspørsmålene. Hovedspørsmålene i intervjuguiden består hovedsakelig av åpne spørsmål med utgangspunkt i vår problemstilling og tema. Dalland (2020, s. 83) beskriver det å starte med lette fakta spørsmål før de krevende og følsomme spørsmålene, er med på å opparbeide tillit hos intervjupersonen. Vi valgte å gi intervjuguiden til informantene på forhånd. Fordelen ved å gi ut intervjuguiden i forkant er at informantene kan føle seg tryggere i intervjuet og har tenkt igjennom svarene. Dette kan bidra til å ufarliggjøre intervjuet. Ulempen kan være at de har pratet med andre om spørsmålene og blitt påvirket av andre sine meninger.

3.4 Valg av informanter

I vår kvalitative undersøkelse har vi valgt av å innhente data basert på et strategisk utvalg, hvor vi på forhånd mener at informantene har noe spesielt å bidra med i undersøkelsen vår (Dalland, 2020, s. 59). Da problemstillingen vår handler om barnehagelærere i et lite samfunn har vi bevisst valgt å intervju barnehagelærere som bor og arbeider i et lite samfunn. Vi sendte epost med informasjonsskrivet (vedlegg 1) til styrere og daglig ledere i ulike

barnehager som ligger i små samfunn/kommuner. Det var tidkrevende å få tak i informanter. Vi fikk ingen eller lite respons på e-mailene vi sendte til barnehagene, grunnen til det vet vi ikke. Ved tilbakemelding om interesse, sendte vi intervjuguiden (vedlegg 2) slik at informantene kunne forberede seg til intervjuet. Vi fikk til slutt fire barnehagelærere til å stille til intervju, men to av de måtte dessverre avlyse. Når vi mottok de to avlyste intervjuene vurderte vi å spørre en kollega om å stille til intervju. Men vi konkluderte med at relasjonen mellom oss som forskere og hun som informant ville bli for nær. Vi valgte derfor å ikke intervju denne kollegaen, da vi er usikre på hvilken påvirkning det ville ha hatt på dataen. I etterkant fikk vi tilsendt en skriftlig tilbakemelding på intervjuguiden av den ene informanten som måtte avlyse. Ifølge Dalland (2020, s. 81) går et kvalitativt intervju i dybden og intervjupersoner skal ikke være mange, men at det er bedre å samle mer data enn mulig å benytte. Vi valgte derfor å ta med barnehagelæreren sin skriftlige tilbakemelding i forskningen.

3.5 Datainnsamling og analyse

Datainnsamlingen vår krevde godkjenning fra NSD og vi har behandlet alle opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Vi utarbeidet et informasjonsskriv (vedlegg 1) ut ifra en mal fra NSD hvor informantene samtykker til intervju. Intervjuene ble gjennomført gjennom den digitale tjenesten Zoom og vi fikk godkjenning av intervjupersonen før vi startet opptak av intervjuet. Anonymitet og taushetsplikten for både intervjupersonen og eventuelle praksishistorier som fortelles er i varetatt. Det er også viktig å informere om at vi som intervjuere også har taushetsplikt om det vi hører under intervjuet (Dalland, 2020, s. 82). I etterkant av intervjuene transkriberte vi. Transkribering er å skrive ned ord for ord og gjøre tale om til tekst, noe som gjør at vi mister en del av helheten (Dalland, 2020, s. 95). Hermeneutikk blir beskrevet som «fortolkningslære» og naturvitenskaperen Wilhelm Dilthey (1833-1911) utviklet den som en vitenskapelig metode for å tolke tekst. Paul Ricoeur (1913-2005) videreutviklet hermeneutikken og hevdet at når ord er blitt til tekst, er ordene blitt sine egne og ikke lenger det de var som dialog. Det blir derfor viktig å arbeide bevisst og gjøre rede for avstanden mellom oss som forskere og det vi studerer (Sagber, 2014, s. 42). Vi har for eksempel valgt å unngå å intervju kollegaer eller informanter vi har private relasjoner til. Dette for å skape en avstand mellom oss som forsker og informantene. Utvelgingen av data er ikke tilfeldig, den er på bakgrunn av teorier, forskerens teoretiske forståelse og forskerens

egne opplevelser og erfaringer (Bergsland & Jæger, 2004, s. 68). Dalland (2020, s. 60) hevder at det viktig at vi er bevisst på vår førforståelse for å kunne gjennomføre en undersøkelse på en best mulig måte.

Vi har begge erfaring i fra barnehage og det å bo i et lite samfunn, noe som gjør at vi kan ha en deduktiv tilnærming til informantenes svar. Løkken og Søbstad (2013, s. 34-35) beskriver en deduktiv fremgangsmåte som en hypotese basert på en teori vi ønsker å undersøke. Mens en induktiv fremgangsmåte er at en framhever slutninger fra det enkelte til det allmenne og at det er det innsamlede materialet som styrer konklusjonen og teoridannelsen. Da vi er bevisst på våre egne opplevelser og erfaringer går vi inn med en induktiv tilnærming og stiller oss åpne til informantenes svar. Dette gjør at vi beveger oss mellom begge tilnærmingene i vår oppgave.

3.6 Validitet og reliabilitet

Busch (2013, s. 61) beskriver at alle metodevalg påvirker undersøkelsens kvalitet og at det innebærer tre forhold; reliabilitet, validitet og generalisering. Kvaliteten av de bestemmer hvor mye vi kan stole på resultatene i undersøkelsen. Reliabilitet i kvalitative studier knyttes til troverdighet og hvor pålitelig datamaterialet er. Faktorer som hvordan data samles inn bearbeides, analyseres og tolkes er essensielle (Bergsland & Jæger, 2014, s. 80). Intervjuene ble gjort digitale over Zoom og helhetsinntrykket er at informantene følte seg komfortabel ved å kunne være i kjente omgivelser. Vi som forskere prøvde å ha en passiv rolle hvor vi stilte spørsmål og lot informantene snakke fritt. Validitet handler om hvor relevant dataen er i henhold til tema og problemstillingen (Bergsland & Jæger, 2014, s. 80). Vi lagde en intervjuguide som vi hevder gav relevante svar i forhold til vår problemstilling. Vi valgte et strategisk utvalg av informanter til vår data ved å bare velge informanter som er bosatt i et lite samfunn. Allikevel var to av våre informanter nylig tilflyttet og hadde ikke alle de *nære* relasjonene vi hadde håpet på. På den andre siden, var de veldig reflekterte og hadde erfart mye i forhold til problemstillingen vår. Generalisering i en kvalitativ undersøkelse innebære om studien er gjenkjennelig og kan gjelde i andre sammenhenger, uten å generalisere

resultatene (Bergsland & Jæger, 2014, s. 80). Men i den grad at andre kan kjenne seg igjen i de ulike situasjonene.

I etterkant av intervjuene ble lydopptakene transkribert. Vi hørte på lydopptakene flere ganger for å kunne forstå helheten og skriv ned hvert ord som ble sagt, men noen småord ble utelatt da de ikke hadde noen betydning for setningene (Dalland, 2020, s. 95). Vi startet analysen ved å se på både intervjuguiden og svarene vi fikk, dette gjorde vi for å sortere funnene best mulig, noe som resulterte i tre underkapittel etter temaene som ble tatt opp.

3.7 Etiske vurderinger

En slik undersøkelse vi har gjort innebærer at man bryter inn i enkeltindividers privatsfære, og dette kan føre til at vi blir stilt ovenfor et etisk dilemma. Vårt ønske om å undersøke barnehagelærerens forhold til privatliv, relasjoner og profesjonalitet kan resultere i at de involverte kan føle seg krenket, derfor må vi ta hensyn til hvert enkeltindivid. I denne undersøkelsen er dermed anonymitet og tillit svært sentralt.

Dalland (2020, s. 168) beskriver forskningsetikk som et område som omfatter hele prosessen av forskningen, alt fra planleggingen og valg av problemstilling til metodebruk og hvordan resultatene analyseres og rapporteres. Forskningen handler om å skape ny kunnskap og det er essensielt å ivareta personvernet til informantene som deltar i forskningen (Dalland, 2020, s. 168). I vårt forskningsprosjekt skal ingen av personopplysningene brukes, men for å håndtere personopplysninger må visse retningslinjer følges. Vi vil i oppgaven bare bruke informantenes svar som er anonymisert med fiktive navn, dette for at det ikke skal være mulig å koble informasjon med opplysninger opp mot enkeltpersonens identitet. Da et av metodevalgene våre i prosjektet, innebar at vi ville bruke lydopptak i intervjuene måtte vi søke vårt prosjekt til Norsk senter for forskningsdata (NSD). Vi fikk godkjent prosjektet av NSD før vi satt i gang med gjennomføring av intervjuene. Alle lydopptak og personopplysninger vil bli slettet etter prosjektet er fullført. På forhånd sendte vi informantene et informasjonsskriv med et samtykkeskjema (vedlegg 1) etter NSD sin mal, hvor det er beskrevet hva det innebærer å delta i forskningsprosjektet, at det er frivillig å delta og at informanten har full rett til å trekke seg når som helst, uten begrunnelse. Informantene gav da skriftlig samtykke, men vi spurte allikevel i begynnelsen av intervjuene om de fortsatt samtykket til opptak av intervjuet, noe de gjorde.

4.0 Presentasjon og analyse av empire

Når vi nå legger fram våre funn i undersøkelsen, velger vi å oppgi fiktive navn til de tre informantene våre. Anna og Berit for de to informantene vi har hatt intervju med via zoom, og Christine for informanten som sendte oss svarene sine skriftlig. Anna er nylig tilflyttet til mannens hjemsted, som er et lite tettsted hvor de fleste kjenner hverandre. Hun har jobbet som pedagogisk leder i snart et år i en liten barnehage med 5-20 barn. Siden hun er tilflyttet har hun ikke noen veldig nære relasjoner enda, men begynner å bli kjent med flere privat da de har barn på samme alder. Men da igjen er mannen hennes oppvokst her, slik at folk vet hvem hun er siden hun er sammen med en som «alle kjenner». Berit er i litt samme situasjon som Anna, da hun også er tilflyttet til mannens hjemsted. Hun har jobbet et halvt år som pedagogisk leder i en liten barnehage med to avdelinger. Berit har ikke noen familie her, men har rukket å bli kjent med flere foreldre privat via mannen sin omgangskrets. Christine derimot har jobbet som pedagogisk leder i sin barnehage med 20-50 barn i fire år. Hun bor rett ved siden av barnehagen og har i motsetning til de andre to vokst opp sammen med mange i foreldregruppen. Hun har naboene sine barn og er i samme omgangskrets da hun har barn på samme alder.

4.1 Den profesjonelle barnehagelæreren og profesjonsetikk

Når vi spurte informantene hva det vil si for dem å være en profesjonell barnehagelærer, hadde de litt ulike hovedfokus. Anna hadde størst fokus på barna og det å gi de profesjonell omsorg og at de blir sett. Berit og Christine la mer vekt det faglige og på å skille mellom det private og det profesjonelle. Berit fortalte at hun nylig hadde tatt opp dette temaet på et foreldremøte, hvor hun forklarte at på jobb er hun en fagperson og kan da prate om barnehagerelaterte ting, men ikke på privaten. Christine beskriver det med at man må være bevisst i alle de ulike sidene av hverdagen. Hun sier:

Å være bevisst er for meg det å være klar over hva oppdraget innebærer, og ut fra dette opptre på en måte som er tolkende og reflekterende. Jeg er opptatt av å sette ord på

kunnskapen min og bruke fagspråk i mine begrunnelser. Mine holdninger, hvor teorikunnskap og praksis kommer til uttrykk, sammen med motivasjon for faget.

Når det gjelder profesjonsetikk og hvilke verdier de tenker er viktige i et samarbeid med foreldre, er alle informantene enige i at det kan bidra på utfordringer i et lite samfunn.

Christine beskriver at det handler om etiske vurderinger og det å være selvkritisk:

Jeg er opptatt av å støtte foreldre, men samtidig snakke om barnet både individuelt og som en del av en gruppe. Det handler i stor grad om omsorg og respekt både ovenfor foreldre og barn, det å være sensitiv for synspunkter, tanker og opplevelser.

Berit er også opptatt av det å oppføre profesjonelt og være tydelig i sin profesjonelle rolle, samtidig som hun skal være en rettferdig og saklig person. Noe hun uttrykker kan være en utfordring på et lite sted hvor en tror en vet alt om hverandre. Anna uttrykker også at det er en utfordring i et lite samfunn hvor folk snoker og rykter lett oppstår. Anna beskriver det slik:

I forhold til at det er en så liten plass, tenker jeg at vi må sortere ut hvilke ting vi vil høre på i forhold til rykter og sladder. Vi må heller høre på de som faktisk jobber i barnehagen og spørre de. Men man er jo mennesker da og man gjør jo sine inntrykk. Jeg tenker at man må på en måte luke ut det som man hører på bygda. Jeg tenker at man må være den profesjonelle som ikke lytter til sladder, og i forhold til at det er en liten plass heller være den som de kan komme til. Da tenker jeg at da er du profesjonell når man klarer det. Litt vanskelig da, det er jo det.

De beskriver at det kan by på utfordringer når det kommer til informasjonen man får gjennom ulike kanaler på et lite sted, hvor de fleste kjenner hverandre. Anna utdyper også at hun er stolt over jobben hun gjør og som profesjonsutøver må vise at vi kan det faglige samtidig som vi kan begrunne våre valg. Hun sier følgende:

Det jeg tenker er viktig, er hele familien som en helhet. Jeg tenker at det er så mye mer enn bare barnet, hvorfor barnet gjør som det gjør. Og det å kunne begrunne det faglig, for vi kan det didaktiske og det sosiale godt. Og så er jeg stolt av jobben vi gjør.

I et lite samfunn er det naturlig å observere og/eller få personlig informasjon om andre mennesker. Vi spurte informantene hvordan de forholder seg til denne informasjonen. Anna forteller at når man bor på et lite sted kommer ting alltid frem. På pauserommet er det naturlig at helgas festligheter kan bli et tema. Det blir derfor ekstra viktig hvordan du

forholder deg til og behandler den informasjonen du mottar eller observerer. Det å ikke la det påvirke kvaliteten på arbeidet eller å la det gå ut over barna. Anna sier:

Det går jo på sladder igjen da, det skal man være forsiktig med. Man kan jo snakke sammen, men man trenger ikke å baksnakke og snakke stygt. Kan jo fortelle hva som skjedde i løpet av helgen, som en fortelling. I stedetfor å slenge dritt, det er jo ikke profesjonelt. Man må jo være lojal mot barna, stå opp for barnet sin del. Gagner dette her barnet?

Christine kjenner seg også igjen i utfordringene om å motta personlig informasjon om foreldre på privaten. Hun forteller:

Jeg har opplevd dette i forhold til et barn hvor jeg var usikker på familien og omsorgsevnen. Plutselig begynte jeg å høre fra flere ulike hold om denne familien på privaten. Jeg lyttet, kommenterte ikke og ga tilbakemelding om at jeg ikke kunne uttale meg.

Berit gir også uttrykk for at folk er nysgjerrige, men at de respekterer taushetsplikten:

Folk er jo nysgjerrige og spør litt, og da må jeg si at dette kan jeg ikke uttale meg om. Så det virker som en del har respekt for det. Men ja, hvis jeg hører noe som jeg tenker er litt bekymringsverdig eller rart, da diskuterer jeg det med styrer.

Det å skille mellom det private og det profesjonelle oppleves ikke alltid som like enkelt og informantene våre beskriver at det er veldig situasjonsbetinget. De føler en god støtte i taushetsplikten og refererer flere ganger til den.

I forhold til det å måtte være profesjonell også på privaten er dette noe alle informantene kjenner seg igjen i. Da vi spurte om hvordan de forholder seg til foreldre som henvender seg til de med jobbrelaterte samtaler på fritiden, var de relativt enige om at de samtaleene bør skje i arbeidstiden. Allikevel la de vekt på at det kommer an på hva samtalen omhandler. Anna svarer slik:

Da sier jeg at jeg ikke er på jobb. Jeg er veldig klar på det og de er veldig flinke her til å forstå det. Hvis det er noen som lurer på noe spesielt så svarer jeg jo, eller hvis det er

noe sårt som har skjedd. Men er det nok bleier eller skiftetøy i barnehagen? Det tar vi i morgen. Men det er klart det er avhengig av situasjonen.

Berit og Christine gir sterkere uttrykk for at jobbrelevante samtaler ikke bør foregå privat. De utdyper at disse samtaler bør skje i arbeidstiden, og de mener også at de fleste foreldre har forståelse for dette. Men Anna beskriver at hun selv som forelder forstår at noen samtaler skjer utenfor arbeidstiden:

Det er det å sortere ut hva jeg vil svare på. Jeg får jo ikke betalt de fem minuttene, hvis man skal være så nøye. Men det at det trykker foreldrene også, og at de vet at de kan stole på deg.

I et lite samfunn med nære relasjoner kan lojaliteten bli satt på prøve når det oppstår konflikter. Berit hevder at lojaliteten bør ligge hos arbeidsgiver, uansett om man er enig eller ikke. Hun kommer med et eksempel om en konflikt mellom foreldre og styrer som omhandlet barnehage bemanningen og bemanningsnormen. Berit føler her på lojaliteten:

Da må jeg forklare ut ifra bemanningsnormen, og jeg er jo selvfølgelig ikke enig i den bemanningsnormen. Men siden jeg må være lojal mot arbeidsplassen min da kan jeg ikke si at jeg er enig.

Informantene er enige i at lojaliteten veier mest hos arbeidsgiver, men at det er viktig å møte foreldrene med forståelse samtidig som en ikke snakker ned arbeidsplassen. Dette kommer også frem i spørsmålet om informantene har opplevd at private relasjoner påvirker deres dømmekraft i jobbrelevante konflikter. Berit beskriver at hun har opplevd dette presset fra foreldre, hvor hun stod mellom dem og styrer. Mens Anna og Christine sier at de ikke har opplevd dette personlig. Anna beskriver hva hun tror hun kommer til å gjøre i en slik situasjon:

Kanskje prøve å si at nå er jeg på jobb, nå er jeg pedagogen Anna og her er det jeg mener profesjonelt om saken. Men så tar vi kanskje en tur etter jobb og da er jeg

mamma og/eller venninne. Da får jeg på en måte sett det på hennes måte og støttet henne da.

Empire viser at informantene føler en dobbel forpliktelse, men at lojaliteten til arbeidsplassen veier mest. De føler det er viktig å ta hensyn til begge parter, slik at begge føler seg ivaretatt og respektert.

4.2 Private relasjoner sin påvirkning på profesjonsutøvelsen

Informantene våre mener at profesjonsutøvelsen blir påvirket av private relasjoner dersom man ikke er bevisst på å skille profesjonsutøvelse og personlige relasjoner. Berit fortalte for eksempel at det kan være vanskelig å si ifra om noe ubehagelig dersom man kjenner foreldrene på privaten. Berit sier:

Man er redd for å miste et vennskap, at de tar seg nær av det. Og så er det jo veldig «snakkis» på bygda, at ting blir vridd og vrent på. Og sier du noe til feil person så, ja da kan det gå galt.

Christine kom med et eksempel der hun opplevde at private relasjoner påvirket profesjonsutøvelsen på en negativ måte for barnet:

Har overtatt et barn hvor tidligere pedagog var nær venn med foreldrene. Dette var et barn som hadde litt utfordringer i barnehagehverdagen, og når jeg kom inn som ny pedagog og begynte å gå i dialog med foreldrene angående utfordringene ble de sjokkert. De hadde ikke hørt noe om dette i løpet av de to årene barnet hadde gått i barnehagen. Det var kun pedagogen på avdelingen som ble skiftet ut, så øvrig personale hadde fulgt barnet. De trodde foreldrene var informert og at dialog var opprettet mellom pedagog og foreldre.

I spørsmålet om private relasjoner vil kunne påvirke om eller når man melder ifra om et barn til ulike instanser, gav alle uttrykk for at dette er et vanskelig tema. Christine som selv er vokst opp sammen med foreldrene i barnehagen, fortalte at det er vanskelig å melde fra til barnevernet når det er foreldre man kjenner. Hun fortalte også at det kunne være vanskelig å involvere enkelte medarbeidere på avdelingen, da de ikke alltid klarer å skille profesjonsutøvelse og private relasjoner. Christine sier videre at hun ikke blir usikker i sin dømmekraft, men:

Ofte fordi jeg opplever at andre forsvarer eller mener jeg ikke tolker signalene riktig. Blir ofte oppfordret til å vente og se det an. Dette kan være i undersøkelsesfase hvor man må involvere andre i personalet for å klare å få et helhetlig inntrykk. Har opplevd motarbeiding her, for andre ansatte «pynter» på sannheten.

Berit var usikker om det påvirker når eller om man melder ifra, men mente at det er mye tøffere følelsesmessig når man må melde inn noen man kjenner. Anna mente her at selv om

det er vanskelig så må man prøve å være profesjonell, for det er barnet det går ut over dersom man ikke gjør noe. Anna sier:

Det er nesten verre med de foreldrene jeg ikke kjenner så godt. De vet jo godt hvem familien min er og hva de står for. Så da å gå å melde en familie som jeg ikke kjenner så godt, da gjør det noe med meg og dem. Kanskje det skaper noe avstand, hvis det er noe som er veldig bekymringsverdig, tenker jeg.

Vi spurte videre om de trodde barna blir forskjellsbehandler på grunn av private relasjoner. Anna fortalte om noen ansatte som har bodd lengre i bygda og opplevd ting fra før av med foreldrene, de kunne kommentere litt ting og ikke ha like god tålmodighet. Hun mente at det ubevisst kunne ligge litt i oss. Anna sier:

Sånn ubevisst, det tror jeg, det ligger jo i oss. Jeg tror man må være veldig bevisst på hvem av barna det ofte skjer med, og heller ha en sånn undersøkelse på personalet.

Christine forteller at forskjellsbehandling er noe hun opplever i praksis, at enkelte kollegaer gjør dette. Hun er selv opptatt av å være bevisst i sin profesjonsutøvelse og har hatt dette mye oppe til refleksjon. Mens Berit mente at det kan være lett for å «kategorisere» foreldrene, gjøre seg opp meninger om de på bakgrunn av personlige relasjoner. Hun mente at det gikk mest ut over foreldrene og hvordan man møter dem, ikke så mye på barna. Videre sier hun at hun på motsatt side har opplevd at foreldrene favoriserer ansatte på bakgrunn av private relasjoner, selv om den personen kanskje ikke er på samme avdeling som barnet sitt engang. Berit beskriver også om en konflikt mellom hennes familie og en forelder hun har i barnehagen, at hun opplever en slags spenning i forholdet der og blir usikker hvordan den forelderen møter henne i barnehagen.

I spørsmålet om hvordan private relasjoner til foreldre påvirker deres profesjon i hente- og bringesituasjoner er informantene enig i at hovedfokuset er barnet. Anna og Christine forteller at private samtaler forekommer sjelden, mens på den andre siden opplever Berit at det ofte kommer opp private ting. Berit sier:

Altså vi har jo barna i fokus, men det kommer jo veldig ofte opp private ting. Og jeg har jo blitt invitert av en forelder på vinkveld, mens hun hentet barnet sitt. Jeg skiller

mer mellom det at jeg ikke er profesjonell på privaten. Mens når jeg er profesjonell så kan jeg være litt privat også.

Anna som også er tilflyttet beskriver at hun er streng med seg selv og prøver å holde avstand mellom det profesjonelle og det private i hente- og bringesituasjoner. Anna sier at barnet er alltid hovedfokuset, ikke hva som skal skje i helgen.

Det er barnet som blir sett når det kommer i barnehagen. Mor skal bli sett hun også, men først og fremst barnet. [...] Jeg tenker at i fremtiden når jeg blir litt bedre kjent, da kan det jo hende at det glir litt mer ut, det skulle ikke forundre meg, for jeg er jo glad i å prate.

4.3 Private relasjoner sine styrker og svakheter

Spørsmålet om private relasjoner er en styrke eller en svakhet for profesjonsutøvelsen gav oss ulike svar og synspunkter. Anna var tydelig på at dette er en styrke:

Du får informasjon, du ser hele familien og hele barnet, tenker jeg. Forstår mer hvorfor barnet gjør som det gjør og hvorfor foreldrene gjør som de gjør. Så jeg tenker at det er en styrke.

Hun mente at bekjentskapet ville gjøre samarbeidet enklere, det vil si enklere å støtte opp eller enklere å si ifra dersom det skulle være noe. Berit derimot mente at private relasjoner til foreldre er en svakhet. Dette fordi man får så mye informasjon om foreldrene og at man kanskje vil kunne legge føringer ut ifra det. Hun mente og at man muligens lettere tar konklusjoner man kanskje ikke hadde tatt dersom man ikke kjente foreldrene. Den siste informanten Christine hadde igjen et annet synspunkt. Hun mente at det kunne være begge deler, men at det handlet om barnehagelærerens bevissthet:

Jeg tenker det kan være en styrke dersom man er bevisst på hvilken måte. Dersom man ikke er bevisst hvordan man forholder seg til det, vil jeg si det er en svakhet for profesjonsutøvelsen.

Når vi spurte våre informanter om de mener det er noen fordeler eller ulemper med å ha samarbeid med foreldre som de også kjenner privat så er de ganske enige i at det finnes både positive og negative sider. Christine mener det kommer an på situasjonen og forholdene om

det blir en fordel eller ulempe. Hun opplever at sosiale medier kan være utfordrende da noen foreldre bruker de til å kommunisere om jobberelaterte ting. Anna tenker at en av ulempene kan være at man føler at man er på jobb hele tiden. Hun beskriver det slik:

Fordi når vi da er sammen med de barna som mine barn også er sammen med i helgene, da blir det fort til at det er jeg som går for å avverge en situasjon. Men det handler jo litt i om at det ligger jo veldig i en barnehagelærer, en yrkesskade kanskje.

Samtidig sier Anna at det positive er at barna blir veldig trygge på henne som person og at hun blir en som barna kan komme til.

Fordi man kjenner de så godt er det lettere å snakke åpent. Det er lettere å få de til å samarbeide da. Da kan jeg gå ut av rollen som profesjonell yrkesutøver og det er jo litt fint og da.

Berit sier at hun kjenner på ulempene når det oppstår ting, som for eksempel hvis hun må ha en vanskelig samtale om et barn hvor hun kjenner foreldrene privat. Noe som i etterkant kan resultere i rykter og snakk på bygda fra foreldrene. Berit forteller også positive sider som at det er koselig å dra på besøk til venner som har barn i barnehagen, men at ulempen er at det blir lite privat. Berit sier:

Jeg kan liksom ikke, jeg må passe veldig på hva jeg sier og hva jeg gjør. [...]Jeg kan ikke være den som går i baren og bestiller meg 10 shots, ikke at det er noe jeg hadde gjort uansett men, jeg føler jeg må oppføre meg veldig moderat og profesjonell i så fall.

Empire viser at personlige relasjoner kan både være en styrke eller en svakhet for vår profesjonsutøvelse. Den viser også at det er veldig situasjonsbetinget i hvilken grad relasjonene påvirker barnehagelæreren som privatperson og som en profesjonsutøver.

5.0 Drøfting

Vi har valgt å dele drøftingsdelen inn på samme måte som i empire delen ovenfor. Dette slik at vi kan koble funnene våre opp mot teorien vi har brukt og prøve å besvare vår problemstilling som er:

«Hvilke etiske dilemmaer kan man møte når det private og det profesjonelle møtes i barnehagen?»

5.1 Den profesjonelle barnehagelæreren og profesjonsetikk

Smeby og Gundersen (2020) beskriver en profesjon ved at det er bestemte type yrker som bruker sin ekspertise til utføre samfunnsnyttige tjenester. Styringsdokumenter, som for eksempel Rammeplan for barnehagen (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 16) beskriver tydelig at det er barnehagelederen som har hovedansvaret for det pedagogiske arbeidet, og at barnehageloven og rammeplanen skal oppfylles gjennom det pedagogiske arbeidet.

Funn i empire viser at det å forvalte kunnskap og samtidig ha et bevisst forhold til verdier og holdninger er viktig. Men på den andre siden hadde barnehagelærerne ulike hovedfokus når det kom til hva de la i det å være en profesjonell barnehagelærer. Dette kan knyttes til Hennem og Østrem (2018, s. 17) sin beskrivelse av profesjonen med profesjonstriangelet sine tre forpliktelser; samfunnsmandatet, spesialkunnskapen og etikken. Informanten Anna la mest vekt på barnas hverdag og hvor viktig det er å se barna og å gi de profesjonell omsorg. Mens Berit og Christine la mest vekt på det å skille mellom å være privat og profesjonell, da de følte dette var viktig for å kunne opptre profesjonelt i jobbene sine. Det handler om å være bevisst og reflektert over valgene man tar. Dette kan støttes av lærerprofesjonens etiske plattform (Utdanningsforbundet, 2012), som sier at profesjonsetikk er viktig og at det er nødvendig for å utvikle profesjonell refleksjon. Christine sier at for henne betyr det å være bevisst i sin egen profesjon, være tolkende og reflektert i hverdagen og bruke fagkunnskapen sin. Dette kan peke mot at det å være en barnehagelærer innebærer ikke bare fag, men det er en helhet som henger sammen. Unni Bleken (Bleken, sitert i Hennem & Østrem, 2018, s. 29) beskriver det som et hus med fire søyler, hvor hver søyle representerer omsorg, lek, læring og danning. Tar man bort eller forsterker/minsker den ene søylene vil ikke «huset» fungere optimalt. Slik er det i barnehagehverdagen, vi må finne en balanse som passer oss for å kunne

yte best mulig. I et lite samfunn kan det å finne den balansen være utfordrerne og kanskje mer utfordrende hvis du har både private og profesjonelle relasjoner til foreldre.

Når man som profesjonsutøver har private relasjoner til foreldre, kan det oppstå tilfeller der man får en rollekonflikt og havner i et etisk dilemma. Det vil si at verdiene kan stå imot hverandre og man blir usikker hva som er etisk rett å gjøre i den gitte situasjonen (Frank, 2019). Det kan for eksempel være slik Berit beskrev at en forelder og styrer var uenige i en sak. Kanskje er man har en nær relasjon med den forelderen og føler at man blir ufrivillig dratt inn i denne konflikten. Det er ønskelig å ha et godt forhold til begge to, og dette kan da skape et etisk dilemma.

I spørsmålet om profesjonsetikk og hvilke verdier de følte var viktige i et foreldresamarbeid, viser empiri at det kan by på større utfordringer i et lite samfunn. Dette er basert på at i et lite samfunn kjenner de fleste hverandre og vet ganske mye om hverandre. Noe som igjen medfører at folk snakker og det kan lett oppstå rykter og sladder på bygda. Christine trekker frem at det handler om etiske vurderinger og det å være selvkritisk. Det å vise omsorg og respekt ovenfor barna og foreldrene, både på individuelt nivå og på gruppe nivå. Etikk handler om å reflektere over handlingene våre, hvordan vi handler overfor hverandre og hva som er rett eller galt (Tholin, 2015, s. 104). Empiri viser videre at det kan by på etiske dilemmaer, fordi informasjon oppstår ofte fra ulike kanaler hvor de fleste kjenner hverandre. Eidhamar og Leer-Salvesen (2014, s. 150) beskriver begrepet «allment kjent» som noe som ikke faller under taushetsplikten, men at det er atskillig å bruke faglig skjønn. Dette kommer frem i det Anna sier om at det er viktig å sortere ut hvilke ting vi vil høre på i forhold til ryktene, og å være den profesjonelle som ikke lytter og vurderer ut ifra sladder. Men hun innrømmer at det kan være vanskelig. Vi har som profesjonsutøver et ansvar over å reflektere etisk, være bevisst rundt våre holdninger og vite hvordan det kan påvirke arbeidet med barna (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 56). Empiri presiserer at det byr på utfordringer i et lite samfunn, noe som gjør det essensielt å være profesjonell og å kunne begrunne valgene faglig.

Barnehagelæreryrket har som vi har nevnt utviklet seg til å bli en profesjon. Etikk er en stor del av profesjonen og det kreves at man har et bevisst forhold til våre verdier og holdninger (Hennum & Østrem, 2018, s. 66). Empiri viser at er det naturlig at det blir en del folkesnakk i et lite samfunn, og det kan dukke opp personlig informasjon om foreldre på privaten. Hvordan du som profesjonsutøver privat skal forholde deg til denne «informasjonen» er ikke alltid like enkelt. Christine sier hun kjenner seg godt igjen i slike utfordringer. Hun har opplevd en

situasjon hvor venner på fritiden snakker om rykter rundt en familiesituasjon, som hun kjente til gjennom sitt arbeid. Som barnehagelærer kan man ha mye informasjon om den faktiske saken, mens de rundt deg forteller ulike versjoner som har blitt gjenfortalt, og du sitter med en klump i magen og vet at du ikke kan uttale deg. Empire viser at taushetsplikten (Forvaltningsloven, 1967, §13) er en god støtte i slike situasjoner. Som en profesjonsutøver kan vi ikke si noe om slike enkeltsaker, noe som også innebærer at vi ikke kan «forsvare» noen. I enkelte tilfeller kan taushetsplikten være god å lene seg på, altså dersom noen spør deg om noe angående foreldre eller et barn, der du bare kan svare at du er underlagt taushetsplikt og ikke kan uttale deg. Rykter og sladder i en liten bygd er ikke til å unngå, selv hvor feil og urettferdig det kan bli ovenfor de det gjelder. Anna beskriver at folk er veldig nysgjerrige, og at det er viktig hvordan du forholder deg til informasjonen du får på privaten. Det er alltid barnets beste som skal være i fokus. Berit er også enig og sier at styrer kan være en god støtte når man hører om familiesituasjoner som kan være bekymringsverdige.

Når man har private relasjoner kan det hende foreldre henvender seg til deg som profesjonsutøver privat. Funnene i empire viser at dette er noe de ikke ønsket, de mente at jobbrelaterte samtaler skulle foregå i arbeidstiden. Men det er ikke alltid like enkelt å forklare at dette tar vi i barnehagen i morgen. I følge Glaser (2013, s. 34) trenger foreldre også en speilingsmulighet for å utvikle sin foreldreidentitet, som formes gjennom de daglige handlingene og tilbakemeldingene fra andre. Anna uttrykker at dersom en fortvilt forelder kommer med et sårt tema eller lurer på en hendelse som har skjedd i barnehagen, er det kanskje bedre å møte dem og svare så godt en kan. Ønsker de videre samtale kan man kanskje tilby det dagen etter. Men dette kommer litt an på hvordan man er som person, for det er ikke noe man er pålagt eller får betalt for å gjøre, men dette handler også om vårt etiske ståsted. Dette kan støttes til Glaser (2013, s. 85) som hevder at vi har som fagperson en yrkespraksis og en yrkesprofesjonalitet, men at det samtidig er viktig å fremstå som medmenneskelig, empatisk og forståelsesfull i foreldresamarbeidet. Som barnehagelærere er det essensielt at vi bruker vår profesjonelle dømmekraft.

Som en profesjonsutøver har man flere forpliktelser og to av de forpliktelsene er samfunnsmandatet og etikken (Hennum & Østrem 2018, s. 17). Empire viser at informantene føler en lojalitet ovenfor arbeidsgiver og samfunnet, samtidig som de føler en lojalitet ovenfor vennene sine. Profesjonsetikk er i henhold til Lærerprofesjonens etiske plattform (Utdanningsforbundet, 2012) essensielt og et av funnene i prosjektet deres var at det ikke var et klart skille mellom det personlige og lærerrollen, noe som medfører at vi har en dobbel

forpliktelse (Schjetne et al., 2016 s. 90). Berit uttrykker at lojaliteten ligger hos arbeidsgiver uavhengig om man er enig eller ikke. Et eksempel Berit bruker er en konflikt mellom foreldre og styrer angående bemanningsnormen. Foreldre hevdet her at barnehagen har for lite bemanning, mens styrer følger den gjeldende bemanningsnormen. Berit støttet styrer og arbeidsplassen sin, men det betyr ikke nødvendigvis at hun er enig i selve bemanningsnormen. På den andre siden sier Anna at man kan redegjøre for hvem man svarer som, at på jobb der uttaler du deg profesjonelt om saken, mens hjemme kan du snakke som privatperson og som en venn. Da er det mulig å ikke måtte være illojal mot arbeidsplassen, samtidig som du viser en venn eller nabo støtte og forståelse. Funnene kan knyttes til sosiologen Emilie Durkheim (Durkheim, sitert i Hennem & Østrem, 2018, s. 18) som hevder at når det oppstår interessekonflikter og etiske dilemmaer mellom foreldre og samfunnet er det naturlig at barnehagen må fungere som bindeleddet. Empire tilsier videre at det er viktig å vise foreldrene forståelse når det oppstår en konflikt, men uten å snakke ned arbeidsplassen. I et lite samfunn er det mye snakk og dette tar foreldrene med seg i barnehagen. For eksempel hvis det er uenighet i en bestemmelse som barnehagen/samfunnsmandatet har tatt, da er det forståelig at de trenger noen som lytter og viser forståelse fra deres synspunkt. Bronfenbrenner (Bronfenbrenner (1979), sitert i Bø, 2011, s. 54) hevder at samarbeidet mellom lærere og foreldre vil utvikle seg når de kjenner hverandre i flere roller. Det er positivt å få innsikt i hvordan de opplever en situasjon og det er med på å forstå foreldrenes livssituasjon og handlemåter.

5.2 Private relasjoner sin påvirkning på profesjonsutøvelsen

Loven om taushetsplikten (Forvaltningsloven, 1967, §13) sier at vi skal hindre andre i å få adgang eller kjennskap til den informasjonen vi får om noens personlige forhold gjennom vårt arbeid. Men hva som ligger i begrepet «personlige forhold» er ikke alltid like enkelt å definere. Her kommer det etiske perspektivet inn og hva vi anser som nytteverdien i å dele hendelser ifra barnehagehverdagen. Dersom man bruker en praksisfortelling i undervisningssammenheng er dette som oftest ganske nyttig, men å bruke det bare for underholdningsverdien, da handler det mer om våre etiske verdier.

I et lite samfunn der man har private relasjoner til foreldre får vi ganske mye informasjon om foreldrenes privatliv, både på godt og vondt. I følge Eidhamar og Leer-Salvesen (2014, s. 150) er den informasjonen man tilegner seg på fritiden og som privatperson ikke underlagt

taushetsplikten. På små plasser der «alle kjenner alle» hender det ofte at folk snakker og det blir spredd rykter rundt på bygda. Slik som Anna beskriver at på en liten plass kan helgas festligheter og observasjoner bli et tema på pauserommet. Man gjør ikke noe ulovlig ved å gjenfortelle slike hendelser og observasjoner, men spørsmålet blir da om det er etisk riktig å gjøre og konsekvensene kan bli? Vil dette påvirke de andres syn på denne personen, vil det påvirke foreldresamarbeidet og er det til barnets beste at man velger å gjøre det? Barnets beste, som er noe av det mest grunnleggende i vårt arbeid (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 8). Alle disse spørsmålene er viktige å ta i betraktning. Man må hele tiden vurdere om fordelene med å dele opplysningene veier opp mot ulempene.

Empiren viser at private relasjoner påvirker profesjonsutøvelsen dersom man ikke er bevisst på å skille profesjonsutøvelse og personlige relasjoner. Berit beskriver at man er redd for å miste et vennskap, og at ord og fortellinger kan bli vridd og vrent på. Rammeplan for barnehagen (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 29) tydeliggjør at det er barnehagen som skal legge til rette for et godt foreldresamarbeid og skape en god dialog med foreldrene. Barnehagen skal også møte foreldrene med åpenhet, og gjensidig respekt og anerkjennelse er betingelser for et godt samarbeid. Dette betyr at man må være den profesjonelle som klarer å skille mellom privatlivet og profesjonen, slik at man utøver et arbeid der barnets beste ligger til grunn. Det vil også si at dersom man for eksempel havner i en uheldig konflikt med en forelder på privaten, slik som Berit fortalte, da må man klare å skille seg selv som privatperson og som profesjonsutøver med et samfunnsmandat. Tholin (2015, s. 104) trekker frem at det er viktig at barnehagelæreren har kunnskap om etikk, og å være bevisst over at valgene man tar påvirker andre. Den private konflikten må legges ifra seg når man entrer arbeidsplassen og man må da møte den forelderen med respekt og ikke la dette gå ut over barnet. Christine beskriver en hendelse hvor private relasjoner hadde påvirket profesjonsutøvelsen. Hun hadde overtatt et barn fra en tidligere pedagog, men foreldrene hadde ikke blitt informert om barnets utfordringer i barnehagen da tidligere pedagog var en nær venn av dem. Dette er et eksempel der tidligere pedagog lot de private relasjonene stå i veien for sin profesjonelle profesjonsutøvelse, da hun muligens var redd for at dette skulle påvirke sine private relasjoner negativt. Her ble ikke barnets beste lagt til grunn, som igjen er noe av verdigrunnet som barnehagene i Norge bygges på (Forente nasjoner, 1989, artikkel 18). Denne hendelsen er både uheldig ovenfor barnet og ovenfor foreldrene som ikke har fått riktig informasjon om barnet sitt i barnehagen. Hvem sitt beste som ble prioritert er ikke godt å si. Bråten (bråten, 2004, sitert i Glaser, 2013, s. 47) beskriver en modellmaktteori hvor

barnehagelæreren bruker sin autoritet som definisjonsmakt i møte med foreldre. Noe som gjør at barnehagelæreren kan styre og definerer hva samtalen omhandler. Vi som profesjonsutøvere må være bevisst på hvordan vi bruker språket, da det er med på å skape enten nærhet eller avstand til foreldrene (Glaser, 2013, s. 61).

Som en profesjonsutøver har vi et stort ansvar, blant annet et ansvar ovenfor samfunnsmandatet vårt. Av og til havner man i situasjoner som er vanskelige, som for eksempel situasjoner der man må involvere barnevernet. Empire viser at private relasjoner kan gjøre denne prosessen følelsesmessig tøffere. Som Berit fortalte kan man bli bekymret for hvordan det vil påvirke privatlivet. I et lite samfunn kan det bli tøft å stå i en slik storm dersom foreldre man melder ikke er enig. Det er ikke sikkert at foreldre i en slik situasjon klarer å skille deg som privatperson og deg som profesjonsutøver. Kanskje de tar det personlig og dette kan bli et tema rundt om på bygda. Sett det til side så må man være profesjonell, for barnets skyld. Barnehagelærere har barnehageloven (2005) å støtte seg til i vanskelige situasjoner og har en opplysningsplikt til barnevernet dersom det er grunn til å tro at et barn opplever omsorgssvikt. Selv om dine handlinger er for barnets beste, og du vet at det er den riktige beslutningen, kan det resultere i at du blir satt i et dårlig lys. I tillegg til at man selv har taushetsplikt og ikke kan prate om dette eller «forsvare» seg. Funnene i empiren forteller videre at det er vanskelig å si ifra eller å melde et barn til barnevernet, men og kanskje ekstra vanskelig når man har en privat relasjon til foreldrene. Christine fortalte at hun opplevde «motstand» fra enkelte medarbeidere eller at de mente man heller burde «vente og se det an», dette fordi de kjente foreldrene godt og trodde da det beste om de. Noe som kan støttes til Glaser (2013, s. 33) som hevder at det er familie og nærmiljø som har størst betydning for tilhørigheten. På den andre siden følte Anna mer på det å melde fra om et barn hvor hun ikke kjenner foreldrene så godt. For på et lite sted så kan det være med på å skape avstand mellom dem.

Vi har også sett på om private relasjoner til foreldre gjør at man behandler barna ulikt. Her kom det frem i empiren at informantene opplevde i praksis at private relasjoner påvirket både hvordan enkelte behandlet barna, men at det også påvirket hvordan de ansatte så på foreldrene. At det ble gjort opp meninger om foreldrene basert på private relasjoner. Berit kom også med et eksempel der hun hadde opplevd at foreldrene «favoriserte» de ansatte de hadde private relasjoner til. Noe som førte til at de helst ville levere barna til dem eller at de kom med kommentarer om at barnet deres var så glad i en ansatt, som igjen kanskje ikke var sammen med barnet i barnehagen. Men at de antok at barnet helst ville være med den ansatte

fordi de hadde et godt forhold privat. Dette viser at private relasjoner kan påvirke foreldresamarbeidet begge veier, at det at foreldrene kjenner eller vet mye om deg som privatperson kan igjen påvirke hvordan de ser på deg som profesjonsutøver. Som Tholin (Tholin, sitert i Glaser, 2013, s.48) hevder at det essensielt å tenke over makten en har som fagperson, og at et samarbeid handler om gjensidighet og respekt. Det gjelder å være reflektert over egne handlinger, at man kanskje ubevisst forskjellsbehandler.

Funnene i empire viser at informasjonsutvekslingen i hente - og bringesituasjoner er lite påvirket av private relasjoner og at hovedfokuset er barnet. Som kan støttes til St.meld. nr 41 (St.meld. nr. 41 (2008-2009), s. 37). som beskriver at den daglige informasjonsutvekslingen skjer vanligvis i hente- og bringesituasjoner og skal bidra til god kvalitet til det enkelte barnet. Anna og Christine forteller at de ikke tar initiativ til dialog om private ting med foreldrene og at de prøver å holde det profesjonelle og det private separert. På den andre siden opplever Berit at det kommer ofte opp private samtaler i hente- og bringesituasjoner, men at det føles ganske naturlig fordi de bor i et lite samfunn. Dette kan støttes til Glaser (2013, s. 73) som beskriver at det er gjennom de spontane og uformelle hverdagssamtalene vi skaper trygghet og forståelse for hverandre. Anna tror at relasjonene påvirker samtaleemnene, men at det alltid er barnet som er hovedfokuset samtidig som at foreldrene også skal føle seg sett og ivaretatt.

5.3 Styrker og svakheter ved private relasjoner

Empire viser at det finnes både positive og negative sider ved å ha private relasjoner til foreldre, noen mener det er en styrke mens noen mener det er en svakhet. Bronfenbrenner (Bronfenbrenner, sitert i Bø, 2011, s. 54) mener at samarbeidet styrkes når foreldre og lærere kjenner hverandre i ulike roller. Ved å omgås og ha relasjoner til foreldre privat vil man kunne få en større innsikt i deres livssituasjon og dermed kanskje forstå både deres og barnas handlemåter bedre. I spørsmålet om informantene tenker at private relasjoner er en styrke eller svakhet for profesjonsutøvelsen hadde de ulike syn. Anna hevder at det er en styrke, fordi vi mottar informasjon om hele barnet og familien. Hun mener at det kan gjøre samarbeidet enklere og lettere for foreldrene å si ifra dersom det er noe. Funnene i empire kan støttes til Bronfenbrenner (Bronfenbrenner, 1979, sitert i Bø, 2011, s. 54) som hevder at det er nyttig å få innsikt i hvordan foreldre opplever situasjonen og forstå deres handlemåter, et samspill mellom miljø og menneske. Glaser (2013, s.33) beskriver også at arenaene som

barna føler størst tilhørighet til er familie, nærmiljøet og vennefelleskapet. Barna trenger trygge voksne rundt seg. Det kan hevdes at ved at barna får kjenne barnehagelærere også privat kan ha en positiv effekt på barna. På den andre siden viser også funnene at for mye privatinformasjon vil kunne påvirke avgjørelser angående barnet. Vår informant Christine mener det handler om barnehagelærerens bruk av profesjonell dømmekraft som avgjør om det blir en styrke eller svakhet for profesjonsutøvelsen. Berit hevder at private relasjoner til foreldre blir en svakhet. Hun begrunner det med at det kan bli for mye informasjon om foreldrene, og at dette blir med på å påvirke avgjørelser og konklusjoner som man nødvendigvis ikke hadde tatt dersom man ikke hadde kjent foreldrene. Som vi har nevnt tidligere sier rammeplanen for barnehagen (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 29) at det er barnehagen som skal legge til rette for et godt samarbeid mellom barnehage og foreldre. Empire viser at foreldresamarbeid er viktig, men det kommer også frem at ved private relasjoner til foreldrene kan samtaler om barn oppleves vanskeligere. Dette kan støttes til Bråten (Bråten, 2004, sitert i Glaser, 2013, s. 47) som beskriver at som barnehagelærer har man en definisjonsmakt i møte med foreldre, noe som gjør det essensielt hvordan en ordlegger seg, slik at man ikke skaper avstand. Informantene beskriver rykter og snakk på bygda som en konsekvens hvis noe oppleves negativt.

Som barnehagelærer blir vi godt kjent med både foreldre og barn, og vi opparbeider oss stor tillit hos dem. I et lite samfunn kan det da være vanskelig å legge fra seg den rollen når man treffer foreldre og barn på fritiden. Berit beskrev at en av ulempene med dette er at hun føler hun må være forsiktig med hva hun sier og gjør på fritiden. Det at hun må oppføre seg moderat og profesjonell dersom hun for eksempel drar ut på fest hvor det også er foreldre til barn i barnehagen. Noe som kan stemme overens med det Knut E. Løgstrup (Løgstrup, 1975, sitert i Glaser, 2013, s. 85) beskriver at når mennesker møter hverandre så påvirker de hverandre, men hvilken effekt den påvirkningen har avhenger av ulike faktorer. Noe som også Anna kjenner seg igjen i. Hun mente at det av og til føltes det som man er på jobb hele tiden, dersom man treffes en gruppe med barn da blir hun ofte den som går for å avverge en situasjon dersom det oppstår. Men på en annen side mente hun at det var fint at man ble så godt kjent med både barna og foreldrene i bygda og at de ble så trygge på henne. Dette kan igjen støttes til Bronfenbrenner (Bronfenbrenner, sitert i Bø, 2011, s. 54), som hevder at dersom man kjenner hverandre i ulike roller kan det styrke samarbeidet.

6.0 Avslutning

I denne oppgaven har vi erfart at informantene våre som arbeider i små samfunn kjenner på mange av de samme utfordringene og styrkene ved private relasjoner som vi også kjenner på. Det har vært interessant å høre andre sine meninger og synspunkter angående det å ha nære relasjoner til foreldre. Vi opplever at det er veldig aktuelt i små samfunn, både ifra informantene våre og fra andre når vi forteller hva vår oppgave handler om.

Barnehagelærere har et viktig samfunnsmandat og mye makt i sin rolle som profesjonsutøver. Vi har gjennom vår datainnsamling sett at private relasjoner til foreldre kan være en styrke, men at det også medfører en del etiske dilemmaer som igjen kan gjøre relasjonene til en svakhet for profesjonsutøvelsen. Det å ha private relasjoner til foreldre kan bidra til en større innsikt i barnas familiesituasjon og gjøre at man forstår barna bedre (Bronfenbrenner, sitert i Bø, 2011, s. 54). Å ha et bevisst forhold til relasjonene kan styrke foreldresamarbeidet som igjen vil være en stor fordel for barnet og for barnets utvikling og læring. Noe av det viktigste i det å utøve et godt profesjonelt arbeid som profesjonsutøver i et lite samfunn vil vi si handler om bevisstgjøring rundt egne holdninger og etiske verdier. Det handler om å bruke profesjonell dømmekraft, hvordan vi møter foreldrene som en fagperson. Vi føler at vi kan støtte oss til Schjetne et al. (2016, s. 90) som fremhever at det ikke er et klart skille mellom lærerrollen og det personlige, og at vi som profesjonsutøver har en dobbel forpliktelse. I et lite samfunn kan det være ekstra utfordrende, noe som fører til at det kanskje føles viktigere å klare å skille seg selv som privatperson og som profesjonsutøver. Funn i empiri tyder på at det kan være fornuftig å starte foreldresamarbeidet med å klargjøre roller og forventinger. Det vil si at på jobb i barnehagen er man en profesjonsutøver med et samfunnsmandat og alt det ansvaret det innebærer. Utenfor barnehagen er man en privatperson, og kanskje en venn eller en nabo. Men i likhet med ønsket om respekt for privatlivet har man fortsatt en lojalitet ovenfor arbeidsplassen og en taushetsplikt å overholde. Profesjonsetikk er essensielt, det handler om å være bevisst og reflektert i hverdagen og håndtere de etiske dilemmaene som kan oppstå på en profesjonell måte (Schjetne et al., 2016, s. 90).

Det har vært en spennende prosess å arbeide med denne oppgaven og vi føler vi har lært mye om profesjonsutøvelse i et lite samfunn og hva det innebærer. Vi ser også at dette er et tema det burde vært mer forskning på. Hadde vi hatt mulighet til å undersøke videre og gått mer i dybden, kunne vi tenkt oss å fått et enda bredere utvalg av informanter. Informantene vi fikk

tak i hadde ikke like lang erfaring med å bo og arbeide i et lite samfunn som vi ønsket, men vi fikk allikevel resultater som viste at dette kan medføre ulike utfordringer og styrker. Uansett hvilke utfordringer private relasjoner bringer med seg i et lite samfunn, er samfunnsmandatet vårt det samme. En barnehagelærers oppgave er å utøve et godt faglig arbeid, og «alle handlinger og avgjørelser som berører barnet, skal ha barnets beste som grunnleggende hensyn, jf. Grunnloven § 104 og barnekonvensjonen art. 3 nr.1» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.8).

7.0 Litteraturliste

- Barnehageloven. (2005). *Lov om barnehager* LOV-2005-06-17-64 Lovdata.
<https://lovdata.no/LTI/lov/2005-06-17-64>
- Bergsland M. D., & Jæger, H., (2014). Bacheloroppgaven. I M. D. Bergsland (Red.), *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen* (s. 51-87). Cappelen Damm Akademisk.
- Busch, T. (2013). *Akademisk skriving for bachelor- og masterstudenter*. Fagbokforlaget.
- Bø, I. (2011). *Foreldre og fagfolk (3.utg)*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving (7. utg.)*. Gyldendal.
- Eidhamar, L. G. & Leer-Salvesen, P. (2014). *Nesten som deg selv- barn og etikk (4.utg)*. Oslo: Cappelen Damm.
- Forente nasjoner (1989). *FNs konvensjon om barnets rettigheter. Vedtatt av De Forente nasjoner 20.november 1989; Ratifisert Norge 8.januar 1991* (Rev.oms. mars 2003 med tilleggsprotokoller). Barne- og familiedepartementet.
https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bfd/bro/2004/0004/ddd/pdfv/178931-fns_barnekonvensjon.pdf
- Forvaltningsloven. (1967). *Lov om behandlingssåte i forvaltningssaker* LOV-1967-02-10 Lovdata. <https://lovdata.no/lov/1967-02-10>
- Frank, M. (2019, 17.06). *Eit etisk dilemma*. Nasjonal Digital Læringsarena.
<https://ndla.no/nn/subject:44/topic:1:198170/topic:1:198460/resource:1:187999?filters=urn:filter:78e538a3-78bf-4db2-af00-2ca7d721cb25>
- Glaser, V. (2013). *Foreldresamarbeid. Barnehagen i et mangfoldig samfunn* Oslo: Universitetsforlaget.
- Helsedirektoratet (2015). Bronfenbrenners økologiske modell. *Trivsel i skolen* (IS-2345).
<https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/trivsel-i-skolen/Trivsel%20i%20skolen.pdf/attachment/inline/9e76ad2b-14eb-4c5f-bf8b-e157f5efcc06:176ea3b766b3d06407dbd9395c3b1776682c5ab7/Trivsel%20i%20skolen.pdf>
- Hennum, B. A. & Østrem, S. (2018). *Barnehagelæreren som profesjonsutøver* (4. utg). Oslo: CAPPELEN DAMM AS.
- Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehager: Innhold og oppgaver*. Udir.
<https://www.udir.no/globalassets/filer/barnehage/rammeplan/rammeplan-for-barnehagen-bokmal2017.pdf>
- Løkken, G. & Søbstad, F. (2013). *Observasjon og intervju i barnehagen*. (3. utg.). Universitetsforlaget.

- Sagber, S. (2014). Vitenskapsteori for bachelorstudenter. I I M. D. Bergsland (Red.), *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen* (s. 25-49). Cappelen Damm Akademisk.
- Schjetne, E., Afdal, H., Johannesen, N., Anker, T., Afdal, G., (2016) Læreres profesjonsetikk i fokus. *Prismet*, 1967(2), 87-91. <https://doi.org/10.5617/pri.4502>
- Smeby, J & Gundersen, T. (2021, 03.05). *Profesjon*. Store Norske Leksikon. Hentet 20.05.2021 <https://snl.no/profesjon>
- St.meld. nr. 41 (2008-2009). *Kvalitet i barnehagen*. Kunnskapsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/stmeld-nr-41-2008-2009-/id563868/>
- Tholin, K. R. (2015). *Profesjonsetikk for barnehagelærere*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Utdanningsforbundet. (2012). Lærerprofesjonens etiske plattform. Utdanningsforbundet. https://www.utdanningsforbundet.no/globalassets/larerhverdagen/profesjonsetikk/larer_prof_etiske_plattform_a4.pdf

8.0 Vedlegg

8.1 Vedlegg 1 Informasjonsskriv og samtykkeskjema

Vil du delta i forskningsprosjektet

Når det private og det profesjonelle møtes i barnehagen – barnehagelærerens relasjoner til foresatte i et lite samfunn.

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å undersøke hvordan private relasjoner har innvirkninger på barnehagelærerens profesjonalitet. I dette skrivet gir vi deg informasjon om formålene for prosjektet og hva en deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Vi har valgt å skrive om dette temaet da dette er noe som er veldig aktuelt for oss som kommende barnehagelærere. Vi er begge bosatt i et lite samfunn der «alle kjenner alle», og nå som vi nå nærmer oss ferdigutdannet barnehagelærere er dette noe vi tenker mye på. Hvordan skal vi forholde oss til de relasjonene vi som privatperson har til både barna, foreldre og kollegaer, og hvordan skal vi sikre profesjonaliteten i vårt arbeid. Ut ifra dette har vi kommet opp med denne problemstillingen: *Hvilke etiske dilemmaer kan man møte når det private og det profesjonelle møtes i barnehagen?* Hovedfokuset vårt vil være på hvordan opptre profesjonelt i møte med foreldre og foresatte en også har kjennskap til privat. Dette er en bacheloroppgave i barnehagelærerutdanningen.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

██████████, ██████████ og Høgskolen på Vestlandet er ansvarlig for bacheloroppgaven.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

For å innhente datamateriale til vår oppgave ønsker vi å bruke et kvalitativt forskningsintervju med to-tre barnehagelærere som er bosatt og arbeider i et lite samfunn.

Vi sender derfor ut dette skrivet til styreere i barnehager i små kommuner og håper at du som barnehagelærer kunne tenke deg å bidra med din kunnskap og erfaring rundt dette temaet. Vi ønsker å komme i kontakt med barnehagelærere kjennskap til det å være profesjonsutøver og samtidig ha private relasjoner til foresatte.

Hva innebærer det for deg å delta?

Vi ønsker å foreta et semistrukturert intervju der vi stiller forhåndsbestemte spørsmål til alle kandidatene, men med oppfølgingsspørsmål ut ifra hva kandidaten svarer. Hvis du velger å delta i prosjektet innebærer dette omtrent 20 spørsmål. Våre intervju vil foregå over Zoom/Skype eller hvis ønskelig fysisk intervju med avstand og nødvendige smitteverntiltak. Vi vil bruke lydopptak av intervjuet. Dine svar, transkripsjon av lydopptak vil bli registrert anonymisert med kode og forsvarlig lagret på HVL sine forskningsserver.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- Det er bare vi studenter og veileder som vil ha tilgang til dine opplysninger.
- Navnet og kontaktopplysningene dine vil vi erstatte med en kode som lagres på egen navneliste adskilt fra øvrige data.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Opplysningene anonymiseres når prosjektet avsluttes/oppgaven er godkjent, noe som etter planen er i slutten av 31.05.2021. Etter sensur er gitt vil all personlige datamateriell og personopplysninger bli slettet.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- å få slettet personopplysninger om deg, og
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Høgskolen på Vestlandet har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Høgskolen på Vestlandet ved veileder [redacted] (e-post: [redacted] og tlf: [redacted])
- Studenter: [redacted] (e-post: [redacted] og tlf: [redacted]) og [redacted] (e-post: [redacted] og tlf: [redacted])
- Vårt personvernombud: [redacted] (e-post: [redacted] og tlf: [redacted])

Hvis du har spørsmål knyttet til NSD sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS på epost (personverntjenester@nsd.no) eller på telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

████████████████████

(Forsker/veileder)

██

(Studenter)

-----**Samtykkeerklæring**

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «Når det private og det profesjonelle møtes i barnehagen – barnehagelærerens relasjoner til foresatte i et lite samfunn», og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

å delta i intervju

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet 31.05.2021

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

8.2. Vedlegg 2 Intervjuguide

Tema:

Når det private og det profesjonelle møtes i barnehagen – barnehagelærerens relasjoner til foresatte i et lite samfunn.

Problemstilling:

«Hvilke etiske dilemmaer kan man møte når det private og det profesjonelle møtes i barnehagen?»

Delspørsmål:

Hvordan blir vår profesjonsutøvelse påvirket av private relasjoner til foresatte? Hvordan kan private relasjoner til de foresatte styrke eller svekke vår profesjonalitet?

Del 1

Bakgrunnsinformasjon

1. Hvilken stilling har du i barnehagen? (barnehagelærer eller pedagog)
2. Hvor lenge har du jobbet som barnehagelærer/pedagog? (mindre enn 5 år, mer enn 5 år, mer enn 10 år?)
3. Hvor lenge har du jobbet i nåværende barnehage? (mindre enn 5 år, flere enn 5 år, mer enn 10 år?)
4. Bor du i samme kommune/nærområde hvor arbeidsplassen din er?
5. Hvor stor er ca. barnehagen du arbeider i? (5-20 barn, 20-50 barn, 50-100 barn, 100-150 barn)
6. Har du nære relasjoner til foreldre og barn i barnehagen? (slektninger, venner/venninner, naboer, osv...)
7. Hvor mange nære relasjoner har du på din avdeling/base? (mindre enn 5, mer enn 5, mer enn 10)

Del 2

Profesjonsutøver og private relasjoner

8. Hva vil det si for deg å være en profesjonell barnehagelærer?
9. Hva legger du i begrepet profesjonsetikk? Hvilke verdier tenker du er viktige i samarbeid med foreldre?
10. Hva tenker du er fordeler og hva tenker du kan være ulemper med å ha samarbeid med foreldre du ikke bare kjenner gjennom jobben, men også privat?
11. På hvilken måte tenker du at vår profesjonsutøvelse kan bli påvirket av personlige relasjoner til foresatte?
12. Kan du si noe om hvordan du forholder deg til det profesjonelle og det private i møte med foresatte i hente og bringesituasjoner?
13. Hvordan forholder du deg til foresatte som henvender seg til deg med jobberelaterte samtaler på fritiden? (eksempel: fotballkamper, butikk, private sammenkomster)
14. Tror du private relasjoner vil påvirke når eller om man melder ifra om et barn? (meldeplikt og opplysningsplikt)
15. Har du opplevd at private relasjoner påvirker din dømmekraft i ulike konflikter mellom foresatte og/eller kollegaer?
16. Som profesjonsutøver har man en lojalitet ovenfor arbeidsplassen og samfunnet, men som nabo, venninne eller bekjent føler man også en lojalitet. Har du opplevd at denne lojaliteten blir satt på prøve?
17. Hvordan forholder du deg til observasjoner og personlig informasjon om foresatte/familieinformasjon du får på privaten, i jobbsammenheng?
18. Tror du at barn kan bli (bevist eller ubevist) forskjellsbehandlet på grunn av private relasjoner til foresatte? I så fall, på hvilken måte? Kan du komme med eksempler?
19. Tenker du at private relasjoner er en styrke eller svakhet for profesjonsutøvelsen? (på hvilken måte?)
20. Har du opplevd noen andre utfordringer som profesjonsutøver i et lite samfunn med nære relasjoner?